

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра: соціально-гуманітарних і правових дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Гарант освітньої програми

Вячеслав ЯЦЕНКО

“ ____ ” _____ 2025р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАВознавство»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина

Спеціальність: Н1 Агрономія

Освітньо-професійна програма: Агрономія

Факультет: Агрономії

Умань - 2025 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Правознавство» для здобувачів вищої освіти спеціальності Н1 Агрономія -Умань: Уманський НУ, 2025.-
_17____с.

Розробник: _____ Мирослава ПАСЕКА - к.ю.н., доцент, доцент кафедри соціально-гуманітарних і правових дисциплін.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціально-гуманітарних і правових дисциплін

Протокол від «_____» _____ 2025 року №_____

Завідувач кафедри соціально-гуманітарних
і правових дисциплін _____ Людмила МАШКОВСЬКА
«_____» _____ 2025р.

Схвалено науково-методичною комісією факультету агрономії

Протокол від «_____» _____ 2025 року №_____

Голова _____

«_____» _____ 2025 року

Уманський НУ, 2025 рік

Пасека М.О., 2025 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів-3	Галузь знань: Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина	Обов'язкова	
Модулів-1	Спеціальність: Н1 <u>Агрономія</u>	Рік підготовки:	
		4-й	4-й
Змістових модулів-2		Семестр	
Індивідуальне науково дослідне завдання			
Загальна кількість годин - 90		7-й	7-й
	Лекції		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних- 2 самостійної роботи студента- 4	Освітній рівень: перший (бакалаврський) Освітня програма: <u>Агрономія</u>	14 год.	4
		Практичні, семінарські	
		16 год.	4
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		60	82
	Індивід. завдання		

		Залік
--	--	-------

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Правознавство» розроблена відповідно до Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті (схвалено Вченою радою УНУ, протокол №1 від 08.10.2020, із змінами та доповненнями від 11.07.2024, протокол №8).

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про державу і право, як складні юридичні категорії, що мають багатоаспектний характер, соціальне призначення та цінність, формування відповідних теоретичних знань, що дозволить належним чином орієнтуватись у чинному законодавстві, сформувати навички роботи з нормативно-правовими актами, правильно застосувати правові норми до конкретних практичних ситуацій.

Завданням вивчення правознавства є опанування здобувачами навчального матеріалу даної дисципліни, оволодіння правовою термінологією в рамках курсу; поглиблення та закріплення отриманих теоретичних знань; набуття здобувачами вищої освіти навичок самостійної роботи з нормативно-правовими актами, а також використання отриманих знань в процесі подальшого вивчення інших навчальних дисциплін.

Навчальна дисципліна забезпечує формування здобувачами вищої освіти загальних і спеціальних компетентностей та набуття результатів навчання визначених освітньо-професійною програмою «Агрономія», а саме:

Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Правознавство»

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів навчання	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК. 1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки	ПРН 1.	Аналізувати основні етапи та закономірності історичного розвитку

	як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.		для формування громадянської позиції.
ЗК. 9.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ПРН 3.	Обговорювати і пояснювати основи, що сприяють розвитку загальної політичної культури та активності, формуванню національної гідності й патріотизму, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання економіки й права.
ЗК. 7.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПРН 2.	Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.
Фахові компетентності (СК)			
СК. 9.	Здатність управляти комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у	ПРН 16.	Організовувати результативні і безпечні умови роботи.

	конкретних виробничих умовах.		
--	-------------------------------------	--	--

**Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною
дисципліною «Правознавство»**

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1.	Знання:		
1.1	Знати поняття, сутність, передумови виникнення держави і права, форми держави.	Словесні методи – лекція у формі бесіди, розповіді, пояснення. Практичні методи – виконання практичних робіт у формі вирішення ситуативних завдань(кейсів) і тестів, доповіді.	Усне опитування (індивідуальне, аналіз відповідей студентів).
1.2	Основні ознаки, види та структуру правових відносин;		Письмова практична перевірка – аналіз розв’язків ситуативних завдань (кейсів) і тестів шляхом застосування чинного законодавства, підсумковий контроль.
1.3	Сформулювати чітке уявлення про структуру системи права. З’ясувати особливості предмету і методу регулювання провідних галузей права України та засвоїти їх фундаментальні положення.		
2	Уміння/навички:		
2.1	Орієнтуватися в основах права, застосовувати на практиці його основні норми, розуміти терміни, орієнтуватись у джерелах та літературі з питання та	Лекційні та семінарські заняття, дискусії, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій,	Усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання завдань (модульна) робота, підсумковий контроль.

	використовувати їх у повсякденному житті.	самонавчання через конспекти.	
2.2	Обґрунтовувати вибір певної норми, якої потребує певна ситуація.		
3	Комунікація:		
3.1	Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.	Практичні (семінарські) заняття, дискусії, аналітична робота.	Усне опитування. аналіз відповідей студентів. Аналіз розв'язків ситуативних завдань (кейсів) шляхом застосування чинного законодавства.
3.2	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.		
4	Автономія та відповідальність:		
4.1	Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.	Семінарські заняття, дискусії, вирішення конкретних задач та ситуацій.	Виконання аналітично-розрахункових робіт, виконання вирішених задач.

Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Правознавство»

Програмний результат навчання	Методи навчання	Методи контролю
-------------------------------	-----------------	-----------------

ПРН 6.	Демонструвати знання й розуміння фундаментальних дисциплін в обсязі, необхідному для володіння відповідними навичками в галузі агрономії.	Лекційні та семінарські заняття, дискусії, аналітична робота, самонавчання через конспекти та навчальні посібники, Moodle.	Усне опитування, тестування, участь у дискусіях, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль.
ПРН 5.	Проводити літературний пошук українською та іноземною мовами і аналізувати отриману інформацію.	Семінарські заняття, дискусії, аналітична робота, самонавчання.	Виконання тестових завдань, підсумковий контроль.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Теоретичні засади держави та права

Тема №1. Основи теорії держави

Поняття та ознаки держави. Теорії походження держави. Поняття функцій держави та їх види. Форми правління: поняття та види.

Тема №2. Основи теорії права

Поняття та ознаки права. Функції права. Джерела права (правовий звичай, правовий прецедент, нормативно-правовий акт). Система права. Загальна характеристика галузей права України. Нормативно-правові акти та їх види.

Поняття правовідносин. Структура правовідносин.

Тема №3. Поняття законності та правопорядок. Правопорушення і юридична відповідальність.

Поняття законності. Принципи законності. Поняття правопорядку. Гарантії законності та правопорядку. Правопорушення: поняття, види, ознаки і склад. Обставини, що виключають злочинність діяння.

Юридична відповідальність, підстави юридичної відповідальності. Ознаки юридичної відповідальності та основні принципи. Цілі юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності.

Змістовий модуль 2. Галузі права України

Тема №4. Основи Конституційного права України

Поняття конституційного права України. Предмет та методи конституційного права. Джерела конституційного права. Конституційно-правові норми та конституційно-правові інститути. Класифікація конституційно-правових норм.

Конституція як Основний закон держави. Структура конституції. Загальні засади конституційного ладу України.

Тема №5. Основи цивільного права

Поняття, предмет та метод цивільного права. Принципи цивільного права. Функції цивільного права. Джерела та система цивільного права.

Поняття та особливості цивільних правовідносин. Елементи цивільно-правових відносин.

Тема №6. Земельне право України

Поняття та предмет земельного права. Земельні відносини та регулювання земельних відносин. Земельне законодавство та його завдання. Земельне законодавство та його завдання. Методи регулювання в земельному праві. Основні принципи земельного права. Система земельного права . Джерела земельного права.

Тема №7. Аграрне право України

Аграрне право України як галузь права. Предмет та методи аграрного права. Принципи аграрного права та джерела аграрного права . Система аграрного права.

Правові засади державного регулювання сільського господарства України .

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів та тем	Кількість годин			
	Денна форма		Заочна форма	
	усього	у тому числі	усього	у тому числі

		л	с	лаб	інд	с. р		л	с	лаб	інд	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль № 1. Теоретичні засади держави і права												
Тема 1. Основи теорії держави.	14	2	2			10	14	2	2			11
Тема 2. Основи теорії права.	14	2	2			10	14					11
Тема 3. Поняття законності та правопорядок. Правопорушення і юридична відповідальність.	14	2	2			10	14	2	2			12
Разом за змістовим модулем	42	6	6			30	42					34
Змістовний модуль № 2. Галузі права України												
Тема 4. Основи конституційного права України.	12	2	4			8	12					12
Тема 5. Основи цивільного права України.	12	2	2			8	12					12
Тема 6. Земельне право України.	12	2	2			8	12					12
Тема 7. Аграрне право України.	12	2	2			6	12					12

Разом за змістовим модулем 2	48	8	10			30	48					48
Усього годин	90	14	16			60	90					82

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Основи теорії держави .	2	2
2.	Основи теорії права.	2	
3.	Поняття законності та правопорядку. Правопорушення і юридична відповідальність.	2	2
4.	Основи конституційного права України	4	
5.	Основи цивільного права	2	
6.	Земельне право України	2	
7.	Аграрне право України	2	
	Разом	16	4

6. Теми лабораторних занять

Навчальним планом лабораторні заняття не передбачено.

7. Самостійна робота

Самостійна робота передбачає необхідність самостійного опанування студентами основними теоретичними положеннями, категоріями, термінами, що використовуються даною навчальною дисципліною, а також самостійне оволодіння основними методами наукового дослідження та розвиток самостійного теоретичного правового мислення. Опрацьовуючи самостійно матеріал здобувачам бажано використовувати джерела, що запропоновані в

загальному списку рекомендованих джерел. Формами контролю виконання здобувачами самостійної роботи є усне або письмове опитування та перевірка правильності виконання навчальних завдань під час індивідуально-консультативної роботи викладача.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Нормативно-правові акти та їх види.	10	11
2.	Основи конституційного ладу України.	10	11
3.	Поняття та склад правопорушення.	10	12
4.	Основна характеристика цивільного права.	8	12
5.	Конституція України – Основний Закон України.	8	12
6.	Земельне законодавство та його завдання.	8	12
7.	Система аграрного права.	6	12
	Разом	60	82

8. Методи навчання

Основними методами навчання є лекції, семінарські заняття. Лекції, семінарські заняття, підготовка доповідей, самостійна робота студентів. Консультація викладача з питань підготовки до семінарських занять, виконання самостійної роботи за змістом тем. Індивідуальна співбесіда за програмовим змістом дисципліни, та перевірка завдань для самостійної роботи студента визначених у семінарських заняттях з метою підвищення рейтингу успішності студента. У разі дистанційного навчання, використовується освітня платформа – Moodle Уманського НУ, онлайн-платформи ZOOM.

На семінарські заняття виносяться питання, передбачені запропонованими планами семінарських занять. Вони проводяться з використанням різних форм та методів контролю знань здобувачів: просте опитування, вільна дискусія, виконання тестових завдань та самостійних робіт. Доповідачі на семінарах призначаються викладачем як за бажанням здобувачів вищої освіти, так і на власний розсуд. Доповідачам можуть задаватися додаткові запитання викладачем або здобувачами. Після відповіді доповідача здобувачі можуть

виступити з певними доповненнями, після чого викладач підводить загальний підсумок щодо розглянутого питання.

9. Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль з навчальної дисципліни «Правознавство» включає тематичне оцінювання та модульний контроль. Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи здобувачів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, самостійні, тестові завдання. Модульний контроль проводиться у формі тестування. Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється здобувачам у журнал академічної групи після кожного контрольного заходу. Підсумковий контроль навчальної діяльності здобувачів здійснюється у формі заліку за результатами поточного контролю (тематичного оцінювання, виконання модульного контролю).

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Максимальна кількість балів за вивчення дисципліни складає 100 балів. Рейтинг успішності студента за вивчення – це сума балів за змістовий практичний модуль (семінарські заняття), модуль самостійної роботи, тестовий модульний контроль.

Поточний модульний контроль								Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
10	10	10	10	20	10	10	20	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

11. Рекомендовані джерела:

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. зі змінами та доповненнями – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%EA/96-%E2%F0>
2. Загальна декларація прав людини: декларація ООН від 10.12.1948 р. URL: www.rada.gov.ua
3. [Земельний кодекс України | від 25.10.2001 № 2768-III \(rada.gov.ua\)](#) Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>
4. Закон України «[Про охорону земель](#)» | від 19.06.2003 № 962-IV (rada.gov.ua)
5. Положення про Аграрний фонд: Постанова Кабінету Міністрів України від 14.09.2016 р. № 627. Офіційний вісник України. 2016 р., № 75. Ст. 2508.

6. Положення Про Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.09. 2019 р. № 838. Офіційний вісник України. 2019 р., № 74. Ст. 2588.

7. Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: www.rada.gov.ua

Теоретичні джерела:

1. Історія держави та права : навч. посібн. / Д.Є. Забзалюк, В.С. Макарчук, В.Я. Марковський, В.Д. Яремчук, Н.Я. Рудий (Заг. ред. Д.Є.Забазалюка та В.Я. Марковського) ; Львівський державний університет внутрішніх справ. – Львів : СПОЛОМ, 2021. – 438 с.
2. Історія держави і права України : підручник / В. М. Єрмолаєв. – Харків : Право, 2021. – 472 с.
3. Основи права: підручник / В.Д. Гапотій, О.А. Слишик.- 2-ге вид. Із змінами та доп. Мелітополь: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2019. 882 с.
4. Правознавство: навчальний посібник, за заг. ред. С.В. Петкова. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2020. 360 с.
5. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 268 с.
6. Теорія держави і права : підручник / В. М. Марчук, Л. В. Ніколаєва, Т. О. Гуржій та ін. ; за заг. ред. Л. В. Ніколаєвої, Т. О. Гуржія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 424 с.
7. Конституційне право України :Підручник. 11-е видання: (присвячене 30-ій річниці заснування юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет») перероблене та доповнене. Ужгород :РІК-У, 2023. 536 с.
8. Конституційне право. Частина 2 : навч.-метод. посіб. / А.М. Кучук, Л.Л. Лабенська. – Одеса : Видавничий дім "Гельветика", 2025. – 196 с.
9. Цивільне право України: погляд у майбутнє : збірник матеріалів XIII Міжнародного цивілістичного форуму (м. Київ, 04 квітня 2024 р.). Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. 160 с.
- 10.Цивільне право (загальна частина) : навч. посібник / О.В. Кіріяк, Ю.П. Пацурківський, М.М. Гудима-Підвербецька. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 304 с.

11. Цивільне право. Загальна частина : навч. посіб. / [О. Є. Аврамова, А. С. Горбенко, Н. О. Горобець та ін.] ; за заг. ред. С. О. Сліпченка, О. Л. Зайцева ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. 332 с.
12. Земельне право : підручник / О. І. Баїк, У. П. Бобко, М. С. Долинська, А. О. Дутко, Н. М. Павлюк ; за ред. О. І. Баїк. Львів : Навчально-науковий Інститут права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», 2021. 385 с.
13. Земельне право України : навч. посібник / за заг. ред. Мироненко В. П. Київ: Алерта, 2018. 350 с.
14. Долинська М. С., Заболотна Н. Я., Марич Х. М. Аграрне право: навчальний посібник. Львів: Навчально-науковий інститут права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», 2020. 252 с.
15. Аграрне право : навчально-методичний посібник для практичних занять для студентів 4 курсу денної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» / уклад.: Ю. Ю. Бакай, Д. Ю. Кондратенко, Г. С. Корнієнко, Т. В. Курман, М. Ю. Покальчук, В. П. Станіславський, О. М. Туєва. Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2025. 113 с.

Інтернет-ресурси:

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua>.
2. Офіційний портал Верховної ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>.
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua>.

Політика академічної доброчесності

У процесі навчання з дисципліни «Правознавство», здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися встановлених правил академічної доброчесності, визначених Кодексом доброчесності Уманського національного університету (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/4dH7>). Під час проведення контрольних заходів очікується, що всі роботи подані здобувачами будуть їхніми оригінальними дослідженнями та міркуваннями. Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діях, є абсолютно

неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення. З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, здобувачам рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

Зміни у робочій програмі на 2025–2026 навчальний рік:

1. Перегляд тематичного наповнення дисципліни.
2. Оновлення списку рекомендованих джерел.
3. Коригування розподілу балів поточного контролю відповідно до форми підсумкового контролю.